

ข่าวหนังสือพิมพ์ประจำวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๐
โดย กองสารนิเทศและประชาสัมพันธ์

กองสารนิเทศและประชาสัมพันธ์ขอเสนอข่าวและบทความที่เกี่ยวข้องกับศาลยุติธรรม และกระบวนการยุติธรรม ซึ่งได้ทำการตรวจจากหนังสือพิมพ์รายวัน ฉบับวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๐ ดังต่อไปนี้

๑. “สนช. ชงร่างกม. อำนวยความยุติธรรม ปลดล็อกขัดแย้งการเมือง” จากหนังสือพิมพ์ ผู้จัดการรายวัน กรุงเทพธุรกิจ เดลินิวส์ สยามรัฐ
๒. “ความยุติธรรม (?) ที่ไม่ก้าวไปไหน” จากหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์

MIC	NATIONAL INFORMATION CENTER	Subject Heading :
Source :	ผู้จัดการรายวัน	
Date : 13 ต.ค. 2560	Page : 10	No :

สนช.ชงร่างกม.อำนาจความยุติธรรม ปลดล็อกขัดแย้งการเมือง

ผู้จัดการรายวัน 360 - กมธ.การเมือง สนช. ชงร่าง พ.ร.บ.อำนาจความยุติธรรม อาญาฯ ตั้งคณะกรรมการ 1 ชุด รวบรวม เหตุการณ์ชุมนุมปี 48-22 พ.ศ.57 ให้ อำนาจออกคำสั่งเรียกบุคคล-พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูล นิรโทษให้ผู้ สำนึกเสียใจ พร้อมกำหนดมาตรการ อำนาจความยุติธรรมเป็นรายบุคคล แลมห ให้อำนาจศาลรื้อคดี กำหนดโทษได้ใหม่

ผู้สื่อข่าวรายงานจากรัฐสภาว่า คณะ กรรมการการเมือง สภานิติบัญญัติแห่ง ชาติ (สนช.) ที่มีนายกล้าณรงค์ จันทิก เป็นประธาน ได้ยกร่าง พ.ร.บ.การอำนวย ความยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับ มูลเหตุจูงใจทางการเมือง พ.ศ. ... มีทั้ง สิ้น 33 มาตรา โดยให้นายกรัฐมนตรี เป็น ผู้รักษาการ และรับสนองพระบรม ราชโองการ

ทั้งนี้ บุคคลที่จะได้รับประโยชน์ไม่ รวมถึงผู้กระทำความผิดตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 84 ที่นำมาสู่การ กระทำความผิดอาญา หรือเหตุการณ์ ความรุนแรง การกระทำความผิดฐาน หูจริดหรือประพฤติมิชอบ การกระ ทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 107 ถึง มาตรา 112 หรือเป็นการ ละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง

สำหรับสาระสำคัญของร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าว คือ การกำหนดให้มีคณะ กรรมการอำนาจความยุติธรรมทางอาญา ที่เกี่ยวเนื่องกับมูลเหตุจูงใจทางการเมือง จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้ซึ่งคณะ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะ กรรมการตุลาการศาลปกครอง คณะ กรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะ กรรมการอัยการ ผู้ตรวจการแผ่นดิน สถาบันพระปกเกล้า กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ สภานายความ และที่ ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย แต่ง ตั้งฝ่ายละหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิจาก ภาคเอกชนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้าน สิทธิวิธี หรือสิทธิมนุษยชน จำนวน 2 คน ซึ่งทำการคัดเลือกกันเอง เป็นกรรมการ และให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็น เลขาธิการ

ทั้งนี้ คณะกรรมการต้องไม่มี ลักษณะต้องห้าม เช่น 1. เป็นการสมาชิก รัฐสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภา ท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น 2. เป็นหรือเคย

เป็นการรวมการพรรคการเมือง สภาชิกพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสามปี ก่อนดำรงตำแหน่ง 3. เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าจะมีการรอกการลงโทษหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ 4. เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต 5. ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล 6. อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง 7. อยู่ในระหว่างถูกกล่าวหา หรือถูกดำเนินคดีที่มีมูลเหตุจูงใจทางการเมือง เป็นต้น ทั้งนี้ประธานกรรมการ และกรรมการ ส่ววาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 3 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระ ไม่ได้

ส่วนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้ 1. รวบรวมข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ และกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวก และการเยียวยา 2. เสนอแนะแนวทาง และความเห็นในการอำนวยความสะดวก และการเยียวยาต่อ ครม. รัฐสภา ศาลองค์กรอัยการ และองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง 3. ออกคำสั่งเรียกข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ พนักงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลที่เห็นสมควรมา ให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการ หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

4. ออกคำสั่งให้บุคคลหรือหน่วยงานใดส่งสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนในคดีอาญา พยานหลักฐาน เอกสาร หรือวัตถุใดที่อยู่ในความครอบครองของบุคคล หรือหน่วยงานนั้น เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ให้อยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หากผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ 5. จัดการประชุมสัมมนา หรือเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลในภาคส่วนต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะ

กรรมการ 6. รายงานความคืบหน้าและผลการดำเนินงานต่อ ครม. สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาทุก 6 เดือน และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน หรือมอบหมายให้คณะบุคคลหรือบุคคลใดดำเนินการตามที่คณะอนุกรรมการมอบหมาย

นอกจากนี้ ในมาตรา 18 ได้กำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการ (1) รวบรวมข้อเท็จจริงและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่เกี่ยวเนื่องจากเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ตั้งแต่ปี 48 ถึงวันที่ 22 ต.ค. 57 ที่เป็นการละเมิดกฎหมาย หรือสิทธิมนุษยชน และจะตั้งจัดให้มีการรับฟังความเห็นของผู้เสียหาย ผู้ถูกดำเนินคดี อาญา เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน และห้ามเปิดเผยชื่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ยกเว้นคณะกรรมการจะมีมติด้วยเสียง ไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(2) กำหนดหลักเกณฑ์การจำแนกคดีอาญาที่มีมูลเหตุจูงใจทางการเมือง โดยต้องคำนึงถึงความร้ายแรงของความผิด ความได้สัดส่วนของการกระทำ รวมทั้งผลกระทบต่อชาติและประชาชนด้วย โดยจะต้องทำให้เสร็จภายใน 60 วัน นับแต่ได้แต่งตั้ง

(3) กำหนดมาตรการและหลักเกณฑ์การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ถูกดำเนินคดีอาญาที่เป็นผู้ให้ความจริงอันเป็นประโยชน์แก่การดำเนินงานของคณะกรรมการในคดีความผิดที่มีมูลเหตุจูงใจทางการเมือง และแสดงความสำนึกเสียดใจต่อผลของเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น

(4) ดำเนินการจำแนกคดีอาญาตามหลักเกณฑ์ และกำหนดมาตรการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่จะใช้กับผู้ถูกดำเนินคดีอาญาแต่ละรายตามเหตุผลหรือเงื่อนไขที่เหมาะสมกับประเภทของการกระทำและความผิด

(5) เสนอข้อมูลการจำแนกคดีอาญา และความเห็นในการใช้มาตรการในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมกับผู้ถูกดำเนินคดีอาญาแต่ละรายต่อพนักงานอัยการหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดี โดยการเสนอดังกล่าวควรมีความเห็นของผู้เสียหาย และผู้ถูกดำเนินคดีอาญาประกอบด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อพนักงานอัยการได้รับ

เรื่องแล้ว ให้พนักงานอัยการเสนอความเห็นให้ยกการสูงสุดพิจารณาถึงส่งต่อไป โดยให้ถือเอาข้อมูลการจำแนกคดีอาญา และความเห็นในการใช้มาตรการในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมตามเหตุผลหรือเงื่อนไข ดังกล่าวเป็นคดีที่มีเหตุที่อัยการสูงสุดจะใช้อำนาจสั่งหรือไม่สั่งคดี

ทั้งนี้ โฆโลต์ ของร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าว ถือเป็นมาตรา 29 ระบุว่า ในการพิจารณาพิพากษาคดีที่มีลักษณะผิดที่มีมูลเหตุจูงใจทางการเมืองภายใต้ พ.ร.บ. นี้ ให้ศาลพิจารณาคำขอความเห็นของคณะกรรมการ มาตรา 18(5) ประกอบด้วย คำศาลเห็นสมควรให้ศาลมีอำนาจพิพากษาว่า ผู้กระทำความผิดที่มีมูลเหตุจูงใจทางการเมืองรายนั้นมีความผิด แต่รอการกำหนดโทษ หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ตามประมวลกฎหมายอาญาได้ แม้ว่าโทษจำคุกที่ศาลจะกำหนดหรือกำหนดนั้น จะเกินกว่า 5 ปี หรือศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ และมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขอื่น หรือระยะเวลาเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยผู้กระทำความผิดนอกเหนือไปจากที่บัญญัติไว้ตาม มาตรา 56 แห่งประมวลกฎหมายอาญาได้ตามที่เห็นสมควร

หากศาลที่พิจารณาคดีพิพากษาคดีเห็นว่า ผู้ถูกดำเนินคดีอาญารายใดไม่ควรรับโทษจำคุก หรือควรได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษ ก็ให้ถือเป็นเหตุผลหรือเงื่อนไขที่มีเหตุอันควรปราศหรือเหตุบรรเทาโทษแล้วแต่กรณี ตามประมวลกฎหมายอาญาสำหรับผู้ถูกดำเนินคดีอาญารายนั้น

ในการนี้คดีเด็ดที่สุดก่อนวันที่ พ.ร.บ. นี้มีผลใช้บังคับเป็นคดีที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ศาลอาจรดโทษ รอการกำหนดโทษ รอการลงโทษ หรือลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดได้ตามวรรคหนึ่ง เมื่อผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคล บุพการี ผู้สืบสันดาน สามเษกหรือภรรยา ผู้อุปการ หรือผู้พิทักษ์ของผู้มีเงิน พนักงานอัยการ หรือคณะกรรมาการร้องขอให้ศาลมีอำนาจกำหนดเกี่ยวกับการลงโทษ ผู้กระทำความผิดนั้นเสียใหม่ได้ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 20 ได้

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีการเยียวยา โดยคณะกรรมการต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. สืบรวจปัญหาความเดือดร้อน ความต้องการการเยียวยา และจัดทำฐานข้อมูลสถานะของการได้รับการเยียวยาของผู้ได้รับผลกระทบทุกฝ่าย รวมถึงทายาทผู้เสียชีวิต ผู้บาดเจ็บพิการ หรือทุพพลภาพ ผู้ที่ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย และผู้ที่ถูกดำเนินคดีอื่นเกี่ยวข้อง เนื่องจากเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ตั้งแต่ปี 2548 ถึงวันที่ 22 พ.ค. 57

2. กำหนดหลักเกณฑ์การเยียวยา ความเสียหายแก่ผู้ได้รับผลกระทบอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

3. ทำรายงานความเห็นเกี่ยวกับการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสำหรับความเสียหายทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่ใช่เป็นตัวเงินเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และฟื้นฟูสภาพจิตใจ รวมถึงคุณภาพชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี บนพื้นฐานของความเสมอภาค เสนอต่อ ครม. เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

4. จัดทำข้อเสนอแนะในการให้ความช่วยเหลือและการเยียวยาในคดีแพ่งแก่ผู้ได้รับผลกระทบและผู้เสียหาย

ทั้งนี้ กรรมการ ออนุกรรมการ และผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้ปฏิบัติการตาม พ.ร.บ. นี้ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครอง หรือทางวินัย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ หากเป็นการกระทำที่สุจริต ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่เินสมควรแก่เหตุ หรือไม่เกินกว่ากรณีจำเป็น ผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องในกระบวนการดำเนินการตาม พ.ร.บ. นี้ ผู้ให้ข้อมูลและผู้ส่งเอกสารหลักฐาน ย่อมได้รับความคุ้มครองจากการถูกดำเนินคดีเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามกฎหมายนี้ รวมทั้งในการปฏิบัติหน้าที่ให้กรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

อย่างไรก็ตาม ผู้ใดเห็นวาดตนเองอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับประโยชน์ตามบัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. นี้ ให้ไปรายงานตัวกับคณะกรรมการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับมูลเหตุจูงใจทางการเมือง ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ พ.ร.บ. นี้บังคับใช้

Source : มติชนสุดสัปดาห์

Date : 13 ม.ค. 2560 Page : 82

No: 60014784

ความยุติธรรม(?) ที่ไม่ก้าวไปไหน

พี่ ปรากรณ์ พร

คมกฤช อู่ยเต็กเค็ง

ขณะนี้ผมนอนไม่ค่อยหลับ หัวใจถูกอารมณ์เสียบ่อยครั้ง หากสถานการณ์ทางอารมณ์และกามารมณ์ และเพิ่งสังเกตเห็นว่าผมหงอกเส้นแรกเริ่มออกมาหักท่ายรับขวัญปีใหม่ ซึ่งไม่เหมาะสมแก่วัยสามสิบห้าปีของผมเลย

มิตรสหายหลายท่านบอกว่า คงเพราะคิดมาก และสภาพบ้านเมืองที่ชวนให้ป่วยจิตอยู่เสมอๆ และย้ำว่าใครที่สนใจบ้านเมืองหรือเสพข่าวสารบอ่ยๆ ก็ล้วนป่วยด้วยกันทั้งนั้น ผมคงไม่ใช่แค่นี้คิดมาก แต่คิดไม่ออกเสียด้วย หลายประเด็นที่เขาถกเถียงกันบางครั้งกว่าจะคิดหาแง่มุมของตัวเองได้ จะไปถกเถียง ตลาดก็วายเสียแล้ว

อย่างทุกครั้งที่ม้อาชญากรรมร้ายแรงในบ้านเรา เสียงเรียกร้องให้ "ประหารชีวิต" จะดังขึ้นพร้อมกันทันที โดยเฉพาะในโลกออนไลน์หรือทิพย์โลกเสมือนของผู้คนในปัจจุบันกาล

หลายคนเห็นว่า การประหารให้ตายตาตามกันนั้น คือความยุติธรรมที่สุด หลายเสียงเรียกร้องให้เพิ่มโทษทัณฑ์ทรมาณให้สาสม และยังหลายเสียงเรียกร้องให้เพิ่มโทษตามกฎหมายต่างๆ ที่ความผิดเหล่านั้นล้วนมีโทษสูงสุดอยู่แล้ว

เพื่อนๆ นักวิเคราะห์ออนไลน์ของผมเห็นว่าการที่อาชญากรรมที่เพิ่มมากขึ้น รุนแรงขึ้น รวมถึงความแค้นแค้นที่ผู้คนแสดงออกอย่างมากมายนั้น เกิดขึ้นภายใต้บรรยากาศทางการเมืองแบบที่เป็นอยู่ทุกวันนี้

ในห้วงขณะที่เศรษฐกิจไม่ได้ดีดังแอลงการณ์ (แต่รัฐบาลมีเงินมากพอที่จะต้องรอดังจากจีนและยุโรปกรณี ในขณะที่น้ำท่วมภาคใต้ต้องรอคนบริจาค) และความเกียกกดทางอารมณ์มีมากอย่างไม่รู้จะแสดงออกอย่างไร

เมื่อมีเหตุการณืชวนให้โกรธกริ้วสุดใจเกิดขึ้น โทสะจำนวนมหาศาลจะพุ่งไปยังจุดนั้น แต่มันเป็นโทษชนิดพิเศษ

พิเศษเพราะเป็นโทษที่เกิดจาก "ความดี" ที่ผู้คนพยายามสวมใส่ให้กับตนเอง และมุ่งแสวงหาความชั่วที่ควรกำจัดให้สิ้นซากไม่ว่าจะด้วยวิธีหรือความรุนแรงอย่างไรก็ตาม

สังคมยุคก้าวสู่ความเป็นสังคมที่มีความรุนแรงทางอารมณ์และการแสดงออกถึงเพียงนี้แล้ว ครับ เรายังบอกตัวเองกันอยู่ว่าเราคือเมืองพุทธครับ

เพื่อนนักวิเคราะห์ ยังคิดต่อไปอีกว่า เหตุที่หวั่นไหวทางสังคมที่ผู้คนพยายามตัดสินกันเองในห้วงนี้มีมาก ก็เพราะกระบวนการยุติธรรมในระบบไม่ทำงาน หรือทำงานไม่ถูกจุด

ที่จริงความยุติธรรมเป็นความคิดที่วกๆ ไปของทุกสังคม มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยหลักคือ การบังคับใช้กฎหรือแบ่งปันทรัพยากรและผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน

และเวลาก้าวถึงความยุติธรรม ก็จะมา

การจะใช้ความผิดให้
สาสมแก่ที่จะ "รู้สึก"
(วาจาสม)

อีกทั้งวิธีการมองผู้
กระทำผิดก็ต่างออกไป
ไปด้วย

ในอดีตก่อน คน
มีคดีย่อมเป็นความ
ผิดของเขาแต่เพียง
คนเดียว แต่สมัยนี้
แนวคิดเรื่อง Moral
agent อย่างใหม่ คือ
คิดว่า บุคคลย่อมอยู่ใน
ความสัมพันธ์และ

พร้อมเรื่องการตัดสินและลงโทษด้วย การ
ลงโทษที่ยุติธรรมคือการลงโทษนั้นจะต้องได้
สัดส่วนกับการกระทำความผิด

ที่นี้ "เท่าเทียม" และ "ได้สัดส่วน" นี้แหละ
คือปัญหา ว่าอย่างไหนจะเรียกว่าเท่าเทียมหรือ
ได้สัดส่วน

นั่นทำให้ผมนึกถึงระบบยุติธรรมแบบโลก
โบราณ ใครสนใจกฎหมายบ้างก็จะรู้ว่า การ
ลงโทษแบบ "ตาต่อตา ฟันต่อฟัน" นั้นมีมา
ตั้งแต่สมัยกษัตริย์อัมมูราบี และในศาสนา
ตะวันออกกลาง เช่นฮุดาบ ก็ใช้ระบบแบบนี้สืบ
มา

จนพระเยซูเกิดขึ้นแล้วเปลี่ยนตาต่อตา ฟัน
ต่อฟัน มาสู่ "หากเขาตบแก้มซ้ายท่านจงหันแก้ม
ขวาให้เขา"

เพราะพระเจ้าเป็นองค์แห่งความรัก

ย้อนไปยังกันต๊าย แนวคิดเรื่องการลงโทษ
แบบตาต่อตา ฟันต่อฟันนี้ มีปรากฏเช่นกัน
ในคัมภีร์มูธรรมศาสตร์ ซึ่งว่าด้วยกฎเกณฑ์
ของบุคคลและการปกครอง

ผมอ่านบางข้อความแล้วถึงกับสะดุ้ง เพราะ
ช่างคล้ายกับสิ่งที่ผู้คนในปัจจุบัณคิดเกี่ยวกับ
ความยุติธรรมไม่มีผิด ท่านว่า

"บุคคลฆ่าคนชั่ว และฆ่าฆาตกรไม่ว่าจะ
สวนสัตว์หรือสวนรวม ไม่ถือวากออาชฎากรรม
เพราะฆ่าคนโกรธด้วยความโกรธ เหมือนความ
โกรธเชื่อมด้วยความโกรธ" (มัญฉบับแปลอ้างใน
หนังสือของสมาคมนักแปล ข้อ 351)

"พวกขโมยสิ่งของโดยวิธีใดก็ตามโดย ใช้มือ
เท้า กษัตริย์ควรตัดมือเท้าเขาเสียหรือทุบตีแขน
ขาให้พิการ..." (ข้อ 334)

ในโลกโบราณ แนวคิดแบบนี้คือการลงโทษ
ที่เป็นธรรม แม้หากเราพิจารณาจากโลกสมัย
ใหม่จะรู้สึกว่ามีโหดร้าย ผมเข้าใจว่าเพราะใน
โลกโบราณ ยังไม่มีแนวคิดเรื่องการลงโทษ เพื่อ
บำบัดหรือช่วยให้เกิดการพัฒนาดนเองแล้วกลับ
รู้สึกเหมือนในปัจจุบัน

ดังนั้น ความผิดเรื่องการลงโทษจึงมีเพียง

บริบทของชีวิต การที่เขาจะเป็นอย่างไรนั้นคง
ไม่ใช่เพราะตัวเขาอย่างเดียว แต่เกี่ยวพันกับ
ความสัมพันธ์และสิ่งแวดล้อมด้วย จะลงโทษ
เพื่อให้สาสมอย่างเดียวยังไม่ได้ เรื่องนี้คงต้อง
ถกเถียงกันต่อ

แง่หนึ่งที่น่าสนใจ ในคัมภีร์มูธรรมศาสตร์
การลงโทษว่า แม้จะเป็นความผิดเดียวกัน แต่
หากบุคคลมีสถานะภาพต่างกัน ก็ให้ลงโทษต่าง
กันไปด้วย เช่น บุคคลที่มีวรรณะสูงเท่าไร
โทษจะยิ่งเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น และหากคนเหล่านี้นั้น
เป็นผู้ปกครองเช่นมนตรีหรือกษัตริย์ โทษ
อาจมากกว่าคนธรรมดาถึง 20 เท่า

ดูเผินๆ เหมือนจะดีนะครับ ท่านองว่า
ยิ่งมียศตำแหน่งสูงเท่าใด ความรับผิดชอบ
ยิ่งต้องมากขึ้น แต่หากมองในมุมกลับกัน
ความยุติธรรมในการลงโทษนี้ก็สอดคล้องกับ
ความยุติธรรมอีกอย่างสำหรับอารยชนชั้นใน
โลกโบราณ คือความยุติธรรมในการแบ่งปัน
ทรัพยากรและจัดสรรอำนาจ

นั่นหมายความว่า สำหรับโลกโบราณที่มี
ชนชั้น แต่ละชนชั้นย่อมมีการได้รับการปัน
ทรัพยากรและอำนาจที่ไม่เท่ากัน แต่สำหรับ
มีในคัมภีร์เรื่องความยุติธรรมแบบโบราณ นี้ก็
คือความยุติธรรมล่ะครับ

เป็นความยุติธรรมที่ตั้งอยู่บนความไม่เท่า
เทียม

! นั่นคือโลกโบราณครับ ในโลกสมัยใหม่ที่
"คนเท่ากัน" แล้วนั้น ความยุติธรรมต้อง
ไม่เป็นอย่างอดีต หมายความว่า ต้องแบ่งปัน
จัดสรรทรัพยากรอำนาจเท่ากัน และเมื่อมีการ
กระทำผิดย่อมต้องลงโทษอย่างเสมออันและ
ได้สัดส่วนกับความผิด

นี่คือความยุติธรรมในความหมายอย่างใหม่
คือยุติธรรมจริงๆ สำหรับทุกคนไม่ยกเว้น

มิตรสหายบางท่านยืนยันว่า โลกตะวันตก
พัฒนาความยุติธรรมเช่นที่วันนี้ได้ ก็โดยมีฐาน
จากศาสนาเทวนิยม เช่น คริสต์ศาสนา ซึ่งทุกคน
ย่อมเสมอหน้ากันต่อหน้าพระเจ้า ผิดกับศาสนา

ในตะวันออกที่มักจะมีสถานภาพพิเศษบางอย่าง
สำหรับชนชั้นนำโดยมีศาสนายึดว่าสถานภาพ
นั้นได้

ผมยังไม่กล้าใจเชื่อคำอธิบายนี้ทั้งหมด แต่
เห็นว่าน่าสนใจ

นอกจากนี้ สมัยที่เรียนปริญญา ในคลาส
วิชาจริยศาสตร์ นักปรัชญาสมัยใหม่ (ในความ
หมายทางปรัชญา) ท่านว่า การพิจารณาปัญหา
ทางจริยศาสตร์ คือจิตที่ถูกผลิตขึ้น จะเอา
"อารมณ์" เข้ามามีส่วนร่วมไม่ได้ "ไม่ว่าจะโกรธ
เศร้าโศก หรืออะไรก็ตาม เพราะอาจทำให้เกิด
ความลำเอียงในการตัดสินใจพิจารณา

ดังนั้น อารมณ์จึงถูกแยกออกไป และไม่
เกี่ยวข้องกับความยุติธรรมสำหรับโลกสมัย
ใหม่

! กระทั่งกระเด็นสุดท้าย ผมเข้าใจเอาเองว่า ใน
แนวคิดโบราณ การจะลงโทษและตัดสิน
ได้จะต้องอ้างอำนาจศักดิ์สิทธิ์บางอย่างที่เหนือ
ขึ้นไป เช่น เทพเจ้าหรือพระเจ้า ไม่งั้นคุณ
จะเอาอะไรมาให้น้อมนุญคนอื่น

ด้วยเหตุนี้ในมูธรรมศาสตร์ก็บอกว่า "ผู้ฉลาดคือ
กฎหมายหรือการลงโทษว่าเป็นธรรมหรือ
ศาสนา" และถือว่ากษัตริย์หรืออำนาจใน
การลงโทษจากเทพและส่งต่อมายังผู้พิพากษา
ธรรมดา

ถึงขนาดแสดงไว้ว่า ใครละเมิดความ
ยุติธรรมย่อมจะได้รับผลกรรมต่างๆ และ
"ความยุติธรรมเป็นเพื่อนที่ติดตามตัวเราไปแม้
ร่างกายจะดับลง"

แม้ในปัจจุบัน ศาลจึงเต็มไปด้วยพิธีกรรม
มากมายและกฎเกณฑ์ที่จะรักษาความศักดิ์สิทธิ์
ของศาลไว้ แต่นั่นเป็นความศักดิ์สิทธิ์ระบบ
ศาสนาครับ ซึ่งควรจะเป็นคนละความศักดิ์สิทธิ์
ของศาลในโลกสมัยใหม่

ความศักดิ์สิทธิ์อย่างเดียวที่ศาลควรมีในโลก
สมัยใหม่ก็คือความยุติธรรม อันนี้บังคับใช้อย่าง
เสมอหน้ากัน และนั่นคือ "อำนาจ" ที่แท้จริงของ
ศาลที่จะไม่มีใคร "ละเมิด" ได้

กรณีการจับกุมและยกคำร้องขอประกัน
ตัว "ไผ่ ดาวดิน" นักกิจกรรมเยาวชน โดยข้อ
พิจารณาว่า เขากำลังพยายามละเมิดทำหาย
อำนาจศาล เป็นตัวอย่างที่ชวนให้กังขาต่อความ
ศักดิ์สิทธิ์นี้อย่างยิ่ง

และทำให้ผมไม่แน่ใจนักว่ากระบวนการ
ยุติธรรมหรือความยุติธรรมในบ้านเราเดินก้าว
ไปไหนหรือไม่ หรือยังคงเป็นศาลยุติธรรมใน
โลกโบราณอยู่

ผมขอจบด้วยถ้อยคำเล็กๆ ในมู
ธรรมศาสตร์ที่ว่า

"คนทั้งหมดที่อยู่ในศาลเหมือนคนที่
ตายแล้ว และไม่มีใครมีชีวิตอยู่ในในเมื่อ
ความยุติธรรมถูกทำลายดินแล้วโดย
ความลำเอียง" (มनु 14) ●